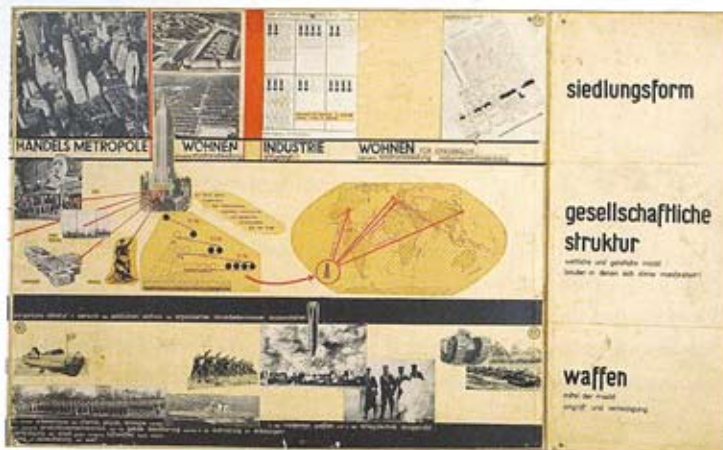

Statistiek begrijpelijk gemaakt

Bij Stroom, het Haagse Centrum voor Beeldende Kunst, heerst momenteel de zonnige toekomst. Vanuit het interbellum geeft de tentoonstelling *After Neurath: The Global Polis* een optimistische en modernistische toekomstvisie weer waarin volop mogelijkheden werden gezien voor de gebouwde omgeving. De tentoonstelling maakt deel uit van een langlopende manifestatie gewijd aan de Oostenrijkse internationalist en 'informatiefilosof' Otto Neurath (1882-1945). Deze keer wordt zijn relatie met architectuur en stedenbouw belicht.

Neurath is vooral bekend geworden met het Isotype (ofwel International System Of Typographic Picture Education): een grafisch systeem dat het mogelijk maakt om statistische informatie los van taal of nationaliteit makkelijk en voor iedereen inzichtelijk te maken. Met andere woorden, het maakt abstracte informatie leesbaar door middel van pictogrammen.

Het was dus achteraf vrij logisch dat Cornelis van Eesteren Neurath begin jaren dertig betrok bij de voor-

Een uitsnede van de Historische Tabelle door Rudolf Steiger, Wilhelm Hess en Georg Schmid, die in 1953 was te zien op de tentoonstelling 'Wonen, Werken, Verkeer, Ontspanning in de Hedendaagse Stad'. Foto Rob Kollaard, met dank aan het NAI.

bereidingen van de geliefde en gehate CIAM-bijeenkomst 'De Functionele Stad' (1933). Daar hoopte men immers te komen tot een universeel systeem om de analyse en planning van de (bestaande) stad leesbaar te maken.

De uitkomst was niet naar ieders tevredenheid. Neurath vond de op het congres gebruikte kaarten, symbolen en legenda's te gedetailleerd en te overladen met informatie. Zo bleef het alleen voor vakgenoten toegankelijke geheimschrijverij. Daarnaast was Neurath voorstander

van een socio-economische analyse van de stad, zoals de uiterst linker vleugel binnen het CIAM voorstond. Dit stond in schril contrast met de meer a-historische, ruimtelijke werkwijze van Van Eesteren, Le Corbusier en consorten.

Dit schisma kwam in 1935 aan de oppervlakte toen tijdens de tentoonstelling *Wonen, Werken, Verkeer, Ontspanning in de Hedendaagse Stad*, de zogenoemde 'Historische Tabelle' werd verwijderd.¹ De 5 meter lange collage van Rudolph Steiger, Wilhelm Hess, Georg

Schmid, bijgestaan door Neurath, illustreerde de stelling dat moderne steden de wereldeconomie domineren door middel van georganiseerd financieel kapitalisme. Walter Gropius, J.J.P. Oud en Siegfried Giedeon, de instigatoren van de verwijdering, waren bang voor (extrem)rechtse reacties maar ook binnen het CIAM stuitte deze zienswijze natuurlijk op problemen. Het paneel is nu, bij Stroom, voor het eerst sinds 1935 weer in het openbaar te zien. Het is één van de schatten op deze kleine tentoonstelling die mede inzicht geeft in de historische rol en betekenis van informatie-beheer voor de stedenbouw.

De recent verschenen studie *After Neurath: The Global Polis* (Rotterdam: NAI publishers, 2008) van gast-curator Nader Vossoughian is een bijna onontbeerlijke aanvulling op de nieuwsgierig makende maar kleine tentoonstelling.

Ernie Mellegers

1 Amsterdams Stedelijk Museum Juni 1935.

De Tentoonstelling 'After Neurath: The Global Polis' is tot en met 6 april te zien in Stroom Den Haag. Voor meer info: www.stroom.nl